

O'ZMU XABARLARI

ВЕСТНИК НУУЗ

АСТА NUUZ

MIRZO ULUG'BEK NOMIDAGI O'ZBEKISTON MILLIY
UNIVERSITETI ILMIY JURNALI

JURNAL
1997 YILDAN
CHIQA
BOSHLAGAN

2023
1/11

Ijtimoiy-
gumanitar
fanlar turkumi

Bosh muharrir:

I.U.MADJIDOV – t.f.d., professor.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Y.S.ERGASHOV – f-m.f.d., professor.

R.X. SHIRINOVA – fil.f.d., professor

Tahrir hay'ati:

Sagdullayev A.S. – t.f.d., akademik.

Ashirov A.A. – t.f.d., prof.

Balliyeva R. – t.f.d., prof.

Malikov A.M. – t.f.d., prof.

Yusupova D.Y. – t.f.d., prof.

Murtazayeva R.H. – t.f.d., prof.

Mo'minov A.G. – s.f.d., prof.

Nishonova O.J. – f.f.d., prof.

Abdullayeva N.B. – f.f.d., prof.

Madayeva Sh.O. – f.f.d., prof.

Tuychiyev B.T. – f.f.d., prof.

Utamuradov A. – f.f.n., prof.

Muxammedova D.G. – psix.f.d., prof.

Siddiqova I.A. – fil.f.d., prof.

Mengliyev B.R. – fil.f.d., prof.

Sa'dullayeva N.A. – fil.f.d., dots.

Arustamyan Y.Y. – fil.f.d., dots.

Pardayev Z.A. – fil.f.f.d., PhD.

Mas'ul kotib: Z.A.PARDAYEV

TOSHKENT – 2023

MUNDARIJA

Tarix

Alekseeva B. Гендерные различия социального самочувствия Узбекистанцев (по результатам социологических исследований).....	4
Axmedov G'. O'zbekistonda dastlabki metallurgiya ishi: tarixi va tahlil.....	8
Barotov S. XVI asr oxiri-XVII asr boshlarida Buxoro xonligida siyosiy vaziyat. Ashtarxoniyalar sulolasining hokimiyatga kelishi	11
Boltayeva M. Jizzax viloyatida qurilish materiallari ishlab chiqarish sanoatidagi xorijiy investorlar va qo'shma korxonalar faoliyati tarixiga nazar	15
Isoqov B. "Avesto"da ezgulik va yovuzlikkurashi muammolari	18
Pazilov A. XIX asr oxiri – XX asr boshlarida Rossiyada qishloq xo'jaligi sohasidagi islohotlar va ularning oqibatlari.....	22
Raximov N. Xorazm xalq sho'rolar jumhuriyati davr manbalarida.....	25
Tangrikulov J. "Sovet O'zbekistoni" hamda "Pravda vostoka" gazetalarida qayta qurish siyosati zarurati va oqibatlarining aks etishi (1985-1986-yillar misolida).....	28
Fayziyeva F. Participation of uzbeks abroad in the development of world science (1992-2023).....	31
Ernazarov Sh. G'oyalar tarixi va nazariyasi	33
Yusupova X. Toshkent vohasining ilk o'rta asrlardagi iqtisodiy hayotida tog'-kon sanoatining tutgan o'rni.....	36
Falsafa. Pedagogika. Psixologiya. Metodika. Sotsiologiya. Siyosiy fanlar. Islomshunoslik	
Abdullayeva O., Azamxonov B. Bakalavriat talabalarining axborot-kommunikatsiya kompetensiyalarini shakllantirish modeli.....	40
Abdurayimov S. Talabalarning muvafaqqiyatli oila haqidagi tushunchalarini ijtimoiy-psixologik determinantlari	43
Abdurahmonov A. Matematika o'qitishda ta'lim metodlari va uning ahamiyati	46
Abdurashidova E. Maktabgacha yoshdagi bolalarni innovatsion pedagogik texnologiyalar yordamida kritik fikrlashga o'rgatishning nazariy asoslari.....	49
Abduxalilov A. Nogironligi bor shaxslarning turmush sifatini oshirishga qaratilgan ijtimoiy siyosatni olib borishda ijtimoiy sheriklikni rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari	52
Abralov O. Bo'lajak biologiya fani o'qituvchilarini tayyorlashda "Flipped classroom" texnologiyasining amaliy samaradorligi.....	55
Alikulova M. Zamonaviy sharoitda talabalarining oilaga oid majmuaviy bilimlarini shakllantirish ijtimoiy pedagogik muammo sifatida.....	58
Alimova U. Ayollarda zo'ravonlikdan so'ng yuzaga keladigan psixologik jarohatlar hamda ularning ijtimoiy rehabilitatsiyasi	61
Ankabaeva M. Naqshbandiya tasavvufiy g'oyalarning Huvaydo asarlarida aks etishi.....	64
Asanova G. Психологические проблемы онкологических больных.....	67
Asqarova M. Boshlang'ich sinf o'quvchilarida PISA va PIRLS xalqaro baholash dasturlari asosida savodxonlik darajasini rivojlantirish mexanizmlari	69
Axmedova M. Ona tili fanlarini o'qitishda mustaqil ta'lim topshiriqlari mazmuni.....	72
Axrorova U. Pedagogikada tizimli tahlil bosqichlari	75
Ashurova Sh. Maktabgacha yosh davrida sog'lom turmush tarzini shakllantirishda oilaning roli.....	79
Buriyev A. Bo'lajak muhandislarning ixtisoslik fanlarini o'qitish asosida amaliy kompetentligini shakllantirish	82
Buriyev S. Bo'lajak muhandislarga ixtisoslik fanlaridan differensial ta'lim berish asosida kasbiy kompetensiyalarini shakllantirish.....	85
Davidova D., Almatayev T. Ta'lim sifatini oshirishda innovatsion o'quv modellarini qo'llash	88
Djabbarov A. Oliy ta'limda jismoniy tarbiyaning o'rni.....	91
Dilshodov A. ATVUD mashinasini kompyuter modellashtirish yordamida qayta tiklash	94
Ziyayeva X. Zo'ravonlikka uchragan xotin-qizlarni ijtimoiy rehabilitatsiya qilish amaliyoti, bosqichlari va jarayonlari: sotsiologik tahlil	97
Isabayeva M., Dilmurodova X. Bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchisini valeologik kompetentlikni rivojlantirish imkoniyatlari	100
Исаева Д. Роль медиа в повседневной жизни.....	103
Ismailov S. Oliy ta'lim muassasalarida kimyo fanlarini o'qitishda axborot texnologiyalardan foydalanishning didaktik asoslari	106
Ismaylova R. Turmush o'rtoqlar zo'ravonligi ijtimoiy psixologik muammo sifatida	109
Karimova M. Xotin-qizlarni ijtimoiy muhofazalash tarixiy genezisi, zamonaviy tamoyillari va huquqiy asoslari	112
Konratbayeva A. Kichik maktab yoshidagi agressivlik psixokorreksiyasi.....	115
Quybakov X. Umumta'lim maktablarida va akademik litseylarda fizika fanini o'qitishda motivatsiyani shakllantirish.....	118
Kurbanova A. Fundamentals of teaching through art-pedagogy	122
Qo'chqarova F. Bo'lajak o'qituvchilarning sanogen tafakkurini rivojlantirishning pedagogik strategiyalarini amalga oshirish yo'llari.....	124
Mamadaliyev K. Elektron o'quv-metodik majmualarni yaratish metodikasi	127
Mirzaaxmedov X. Korrupsiyaning mavjudligiga doir tarixiy dalillar va ularning ijtimoiy-falsafiy jihatlari.....	130
Mirzayev B. Maktab o'quvchilarning fizika fanini integrativ o'qitish asosida rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari.....	133
Mirzayeva S. Oilali talabalarda sog'lom turmush tarzi rivojlanishini o'rganishning nazariy metodologik jihatlari	136
Mo'minov K. Talabalarni kreativ tafakkurini rivojlantirishda farsayt texnologiyalaridan foydalanish usullari.....	139
Nasriddinov D. Mobil ilovalar hamda robototexnika elementlari orqali fizika fanidan ilmiy-texnik tadqiqotlarni rivojlantirish asoslari	143
Ne'matullayeva S., Mirzayeva S. ART terapiyaning nazariy va psixologik asoslari	146
Normurodov Sh. Akademik litseylarda o'quv jarayonini boshqarishni pedagogik modellashtirish	149
Nosirova M. Xotin-qizlar o'rtasida sodir etilgan jinoyatchilikni oldini olishga qaratilgan chora-tadbirlar	152
Nurmetova G., Qurbonov J. Detektorlar fizikasi fani ma'ruza mavzularini o'qitishda "Swot-tahlil" metodini qo'llash.....	156
Отжаанов Ж. Информационная образовательная среда как основное средство развития профессиональной компетентности будущих учителей информатики.....	159
Ochilova G. Zamonaviy ta'limni rivojlantirish sharoitida oliy ta'limning pedagogik samaradorligi uchun iqtisodiy rag'batlantirish tushunchasini shakllantirish.....	162
Pozilova Sh. Kasbiy kreativlik turlari va ularning ilmiy-nazariy tahlili	165

Ravshanova G. Axborot xurujining yoshlar ta'lim-tarbiyasiga ta'siri	168
Rajabov A. Talabalarini nazariy-metodik tayyorgarligini rivojlantirishda tashkiliy-pedagogik bilimlarning ahamiyati	171
Ro'ziyeva Z. Ta'lim psixologiyasi o'rganilishi va muammolari	174
Samarova Sh. Pedagog faoliyatining samaradorligini oshirish orqali ta'lim jarayonini takomillashtirish	176
Saydaliyeva M., Botirov Z. O'smirlarda agressivlik va dindorlik o'rtasidagi aloqadorlik psixodiagnostikasi (musulmon va xristian o'smirlarida)	179
Sultanova S. Ishlovchi ayollarda aybdorlik hissi paydo bo'lishining ijtimoiy-psixologik xususiyatlari	182
Teshayev N. Fuqarolik jamiyatining ma'naviy omillari va mafkuraviy tamoyillari to'g'risida ijtimoiy-falsafiy g'oyalar	185
Tojiyeva I., Mallayev H., Mamatov B. Tarbiya fanini o'qitish metodikasining asosiy maqsad va vazifalari	188
Toyloqov U., Yaziyev E. Yoshlarda huquqiy tushunchalar shakllanishining ilmiy nazariy va metodologik muammolari	191
To'raxanov U. Bo'lg'usi o'qituvchilarning o'z-o'zini identifikatsiya qilishining ijtimoiy-psixologik tuzilmasi	194
Turgunova A. Gerontopedagogika: "Muvaffaqiyatli keksayish" Yaponiya tajribasi misolida	197
Umarova N. Aholini iqtisodiy ijtimoiylashtirishdagi gender o'ziga xoslikning ijtimoiy-psixologik tahlili	200
Уринбоев Д. Анализ влияния цифровой трансформации на правовую культуру и правосознание в современном обществе	203
Utamuradov U. Yuridik texnikum o'quvchilarining huquqiy kompetensiyalarini shakllantirish usuli	206
Xajiyeva M. O'zbek xalqi an'analarining pedagogik jihatlari	209
Xodjanoyzov S., Nuraddinova R. Abu Rayhon Beruniyning yoshlar intellektual tarbiyasiga oid qarashlari	212
Hazratov S. Fizikadan maktab o'quvchilarining izlanuvchanlik ko'nikmalarini shakllantirish	215
Xasanov I. Oliy ta'lim muassasalarida kurash sport turi va uning jismoniy tarbiya tizimida tutgan o'rni	218
Kholikova M. Importance of interactive methods developing listening skills in teaching english	221
Khudoyberdieva G. Technology and principles of teaching a foreign language with a focus on the profession	223
Xurramov E. Bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchilarini kasbiy pedagogik faoliyatga tayyorlashning ilmiy-metodologik asoslari	226
Xaydarov A. Yoshlarda jismoniy tarbiya va sportdan oqilona foydalanish madaniyatini shakllantirish muammolari	229
Halimova M. Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tabiiy fanlardan elementar tushunchalarni shakllantirish: tahlil, kuzatuv va natijalar	232
Hamrayeva Z. Improving future teachers' physical education and sports competence	235
Himmatova N. Inklyuziv ta'lim jarayonida "Ota-ona-pedagog-maktab" triadasi hamkorligi	238
Chorshanbiyev Z. Masofaviy ta'lim jarayonida texnik oliy ta'lim muassasalarining talabalarini zamonaviy elektron darsliklar orqali o'qitishning imkoniyatlari	241
Chorshanbiyev Sh. Metodik dialoglar shaxsning ekologik madaniyatini rivojlantirish vositasi sifatida	244
Sharipova L. Oliy ta'limda chet tillarini o'qitishda innovatsion ta'lim texnologiyalarining pedagogik-psixologik xususiyatlari	248
Shernazarov I. Umumiy o'rta ta'lim maktab o'quvchilarda funksional savodxonlikni shakllantirish	251
Shoimov A. Siyosiy faollikning mohiyati va shakllari	254
Yuldashev D. Jamiyatni modernizatsiyalashda yoshlarning siyosiy va huquqiy ongini takomillashtirish omillari	257
Ярашев К. Проблемаподготовки студентов специализации физическая культура и спорта к организаторской деятельности посредством деловых игр	260
Filologiya	
Abdullayeva X. Sehrli ertaklarning o'ziga xos tabiati va genezisi	263
Abdulxamidova X. Isajon Sulton romanlarida inson xronotopi	265
Abulova Z. Aphorism as an integral text: mechanisms of structural and semantic organization	269
Amirova Z. "Diskurs" tushunchasi va tilshunoslikda diskurs tahlili metodologiyasi	272
Ashurova Z. Mustaqillik davri bolalar adabiyotining lingvopoetik xususiyatlari (A.Obidjon, O.Damin, D.Rajab she'rlari misolida)	275
Yodgorov U. O'zbek tilshunosligida frazeologizmlarning o'rganilishi, lisoniy xususiyatlari va nutqiy qiymati	277
Jumanova S. O'zbek va ingliz tillarida kiyim-kechak leksikasining etimologik tavsifi va lingvomadaniy tadqiqi	281
Ишанкулова Д. Исследования и перспективе перевода рубайята Омара Хайяма в Англии	284
Karimova I. The linguistic symbolism of number 9 in different languages	288
Qurbonova S. Linguistic analysis and comparative classification of temporal unit of time in english and uzbek languages	291
Rasulova S. Tohir Malikning ilk fantastik hikoyalari tahlili	294
Rustamova D. Ko'p ma'noli lingvistik atamalarini tavsiflash masalasi	297
Saydaliyeva M. Rasmiy va norasmiy so'zlashuv uslublarining umumiy fonostilistik xususiyatlari	300
Sulaymanova D. Aktantlarning sintaktik sathdagi mavqeyi masalasi	304
Umurzoqova M. Lisoniy shaxs tushunchasining sotsiopragmatik aspektida o'rganilishi	307
Usmanova B. O'zbekiston televideniya tasviriy san'at masalalarining yoritilishi	310
Xolmatov O. O'zbek harbiy prozasida afg'on urushi talqinlari	313
Xolmuxamedov B. Muallif leksikasi va uning leksikografik talqini	316
Xurramov O. Adabiyotda tarixiylik tamoyili	319
Shukurova Z. Antologiya genezisi va klassifikatsiyasi	323
Egamberdiyeva M. Madaniyatlararo muloqotda nutqiy etiketning antroposentrik paradigmasi	326
Eshmurodova Z., Norqo'ziyeva D. Etnomadaniy leksemalarning milliy-madaniy xususiyatlari	329